

Η σπασμένη κούκλα

Το κείμενο που ακολουθεί είναι ένα απόσπασμα από το διήγημα «Η σπασμένη κούκλα» της συλλογής «Του καημού και της Ελπίδας» της Μαρούλας Θεοδοσιάδου.

Στο διήγημα αυτό μια παρέα από παιδιά παίζουν ανέμελα στον «κρυψώνα» τους σ' ένα περιβόλι στο χωριό τους. Τις όμορφες στιγμές του παιχνιδιού τους έρχεται να γκρεμίσει ο πόλεμος, οι βομβαρδισμοί, ο χαλασμός. Οι γονείς των παιδιών, σαστισμένοι και αγανακτισμένοι, αρπάζουν τα παιδιά και τρέχουν να φύγουν. Η Ζωή, το κορίτσι του διηγήματος, τρέχει να πάρει την κούκλα της που κοιμόταν στον «κρυψώνα». Στη βιασύνη της όμως πιάστηκε το ένα χέρι της κούκλας της σ' ένα κλαδί πορτοκαλιάς.

[...] Η μαμά, όταν ήτανε στις καλές της, μας έδινε κουλουράκια, μπισκότα και γλυκό ακόμη, για να κερνούμε στο παιχνίδι μας.

Πήγα και κείνη τη μέρα να της ζητήσω λίγα μπισκότα, με μάλωσε όμως κι έφυγα πολύ λυπημένη. Όχι γιατί δεν πήρα τα μπισκότα, μα γιατί κατάλαβα πως η μαμά ήτανε πολύ στεναχωρημένη.

Τις τελευταίες μέρες δεν ήταν καλά. Όλο στέναζε και φαινόταν ολοένα πιο ανήσυχη. Κάτι σιγοψιθύριζαν με τον πατέρα, τις γειτόνισσες. Σταματούσαν όμως σαν πηγαίναμε κοντά. Όχι μονάχα στο δικό μας σπίτι, μα και σ' όλη τη γειτονιά πρόσεξα πως οι άνθρωποι ήταν πολύ κατσουφιασμένοι. Δε γελοούσαν πια, δεν αστειεύανε όπως πριν, λες και κάποια κακιά μάγισσα σκότωσε το γέλιο, τη χαρά. Έπαψε και το τραγούδι τους.

Κάτι κακό. Το ένιωθα μέσα μου. Το ένιωθα κι ας μην μπορούσαν να ξέρω το λόγο.

Εκείνη τη μέρα που ζήτησα τα μπισκότα, η μαμά φαινόταν κλαμένη, ο μπαμπάς νευρικός, ανήσυχος, λες και κάτι περίμενε! Κάθε τόσο έβγαινε έξω στον ουρανό, αφουγκραζόταν... κοιτάζε πάλι στον ουρανό δεξιά, αριστερά, στέναζε κι έμπαινε πάλι μέσα μουρμουρίζοντας.

- Πού είσαι, Ζωή; Έλα γρήγορα μέσα. Μη βγαίνεις έξω. Πού είναι η αδερφή σου;
- Μα εδώ είμαστε, μπαμπά. Δε βγήκαμε έξω!
- Καλά! Καλά!

Κάτι άρχισε να λέει ψιθυριστά πάλι στη μαμά. Κάποια στιγμή βρήκα κι εγώ την ευκαιρία και σιγά σιγά γλίστρησα έξω, πατώντας στις μύτες των ποδιών μου. Έφτασα στο παραθύρι της Μαρίας και της φώναξα. Βγήκε.

- Ευτυχώς που ήρθες! Δεν αντέχω άλλο. Όλο και με μαλώνουν σήμερα. «Φρόνιμα, Μαρούλα». «Σιωπή, Μαρούλα». «Έλα μέσα...» κι ας είμαι πλάι τους. Είναι όλοι ανήσυχoi και πολύ λυπημένοι. Δεν αντέχω να τους βλέπω έτσι.
- Κι οι δικοί μου είναι το ίδιο. Η μαμά κλαίει.
- Άκουσα τον πατέρα, που έλεγε πως στην Κερύνεια ήρθαν πολλοί Τούρκοι στρατιώτες από την Τουρκία με τα καράβια τους. Σκότωσαν τους στρατιώτες μας!
- Αλήθεια; Θεέ μου!
- Ναι! Κι ο κόσμος έφευγε. Ήρθαν και αεροπλάνα, έριξαν βόμβες, χάλασαν τα σπίτια και σκοτώθηκαν παιδιά. Έκλαιγε κι η μαμά μου, γιατί στην Κερύνεια μένει ο θείος ο Κώστας.
- Γι' αυτό ο μπαμπάς μου όλο και κοιτάζει στον ουρανό;
- Ο δικός μου έλεγε χθες στο δικό σου να έχουν έτοιμα τα τρακτέρ, γιατί οι ξένοι Τούρκοι έρχονται με τα τανκς και στο δικό μας χωριό και πως πρέπει να φύγουμε κι εμείς.
- Κι ο κρυψώνας μας τι θα γίνει;
- Δεν πάμε ως εκεί; Φώναξε και τους άλλους. Εγώ πάω πρώτη να συγυρίσω.

Θυμάμαι πόσες δόξες γνώρισε ο «κρυψώνας» μας. Τι βαφτίσια! Τι γάμους! Γλέντια ατελείωτα . Τραγούδι, χορό, τρέλες!

Τώρα μου φαινόταν κι αυτός αλλιώς. Θλιμμένος, βουβός! Παντού ησυχία! Δεν είχα τίποτα να συγυρίσω. Όλα ήταν καθαρά, όμορφα! Κοίταζα... Όλο κοίταζα...

Ήρθαν και οι άλλοι. Αρχίσαμε άκεφα στην αρχή, μα σιγά σιγά ξεχαστήκαμε. Απορροφηθήκαμε στο παιχνίδι. Κι εκεί που ετοιμαζόμουν να δοκιμάσω το γλυκό της κουμπάρας, της Βασιλικής, ένα φοβερό βουητό κι ένας τρομερός κρότος μας ξεκούφανε. Σωστός σεισμός! Το γλυκό μου στάθηκε στο λαιμό... Απ' το φόβο κόπηκε η ανάσα μου.

Ο Κώστας, ο παλικαράς της παρέας, έγινε ολοκίτρινος κι έβαλε τα κλάματα. Μα τι κλάματα ήταν εκείνα! Λες και τον χτυπούσαν αλύπητα και ούρλιαζε τη μια στιγμή, έκλαιγε γοερά την άλλη.

Η Βασιλική κρατούσε σφικτά σφικτά στην αγκαλιά της την κούκλα κι όλο φώναζε: «Μαμά μου... Μαμά μου... Πού είσαι; Έλα, έλα...» και κτυπούσε ύστερα τα πόδια της κλαίοντας.

Η Έλενα, η πιο μικρή, γαντζώθηκε στο φόρεμά μου, Κοίταξε μια τον Κώστα και μια τη Βασιλική και άρχισε και εκείνη το κλάμα... «Πάμε σπίτι μας. Θέλω τη μαμά μου...»

Κι εγώ ήθελα να φωνάξω. Μα δεν έβγαινε φωνή καμιά απ' το στόμα μου. Ήθελα να αρπάξω τη Μαρούλα και να τρέξω, μα δεν μπορούσα να σαλέψω ούτε βήμα απ' το φόβο μου. Πάγωσα... Καρφώθηκα στη θέση μου.

Και τα κλάματα, οι κρότοι συνέχιζαν. Μαζί όμως ακούστηκαν δυνατά και οι γνώριμες φωνές των γονιών μας.

-Κώστα... Βασιλική... Έλενα... Ζωή...

Τότε μονάχα σάλεψα και ψέλλισα πρώτα σιγανά κι ύστερα δυνατά: «Εδώ... εδώ είμαστε» κι ορμήσαμε όλοι έξω.

Για μια στιγμή θυμήθηκα την κούκλα μου, που κοιμόταν ξέγνοιαστα στην κρεμαστή της κούνια. Γυρνώ γρήγορα, την αρπάζω και τρέχω να προλάβω τους άλλους. Στη βιασύνη μου όμως πιάστηκε το ένα της χέρι σε ένα κλαδί πορτοκαλιάς. Έσκυφα να το πάρω, μα η αυστηρή φωνή του πατέρα μου μ' εμπόδισε.

- Φεύγουμε αμέσως. Μπαίνουν τα τανκς στο χωριό. Γρήγορα, μη χαζεύεις.

Τρεχάτοι βγήκαμε από το πυκνό περιβόλι. Λαχανιασμένοι σταματήσαμε στην έξοδο. Μαρμαρώσαμε. Στη θέση των σπιτιών μας σωρός πέτρες, ξύλα, καπνοί, χαλάσματα.

Κλάματα στο σπίτι της Έλενας. «Δε φεύγω, δεν πάω πουθενά...». Ήταν η γιαγιά, που μοιρολογούσε. «Φύγετε... φύγετε, θα μείνω εδώ, κοντά στον άντρα μου. Φύγετε, πριν έρθουν τα τανκς».

Τα είχα χαμένα. Οι άλλοι βάλανε τα κλάματα, τις φωνές! Εγώ έσφιγγα όλο και πιο πολύ απάνω μου τη σπασμένη μου κούκλα. Δεν μπορούσα να κλάψω. Δέθηκε ένας κόμπος στο λαιμό μου κι όλο αναρωτιόμουνα! Γιατί να μας χαλάσουν τα σπίτια; Γιατί να σκοτώσουν τον κόσμο; Τι τους έκαμε ο καημένος ο παππούς της Βασιλικής και τον σκότωσαν; Γιατί να φέρουν τόση δυστυχία τα καταραμένα τα σιδερένια πουλιά; [...]

Έτσι, πήραμε το δρόμο της προσφυγιάς μαζί με χιλιάδες άλλους.

Η σπασμένη κούκλα, μοναδικό ενθύμιο από το πατρικό μου σπίτι, μου κρατούσε συντροφιά. Μου έδινε κουράγιο τις κρύες, τις παγερές νύχτες του χειμώνα και στις κάψες του καλοκαιριού.

Δυο χρόνια ζήσαμε στο ρούχινο σπιτάκι μας στον «Καταυλισμό Σταυρού». Τώρα στολίζει το κρεβάτι μου στο προσωρινό μας σπίτι, στο «Συνοικισμό Σταυρού Νο. 2».

Ώρες ολόκληρες κουβεντιάζω μαζί της... «Υποφέρεις, καημενούλα μου και εσύ. Σου λείπει το ένα σου χέρι, το ξέρω. Έχει μείνει στο μικρό χωριό μαζί με την καρδιά μου. Εκεί στον «κρυψώνα» μας, στο περιβόλι με τις πορτοκαλιές, και μας καρτερούν».[...]

(Απόσπασμα)

«Του καημού και της Ελπίδας»

Εργασίες:

Οι πιο κάτω εργασίες να γίνουν στο τετράδιό σας:

1. Ζωγραφίζω μια σκηνή που μου έκανε εντύπωση από το διήγημα.
2. Πώς νιώθει, άραγε η Ζωή στην προσφυγιά; Δικαιολογήστε την απάντησή σας.
3. Χαρακτηρίστε τη Ζωή. Ποιες πληροφορίες από το κείμενο σας βοηθούν να περιγράψετε το χαρακτήρα του κοριτσιού;
4. Η κούκλα της Ζωής αφηγείται τα γεγονότα. Τι νομίζετε θα έλεγε για τη μέρα της εισβολής των Τούρκων στο χωριό της Ζωής;
5. Η Ζωή γράφει στο ημερολόγιό της για τη ζωή στον «Καταυλισμό Σταυρού». Τι νομίζεις θα έχει γράψει;
6. Τι νομίζεις έχει συμβεί στην κούκλα της Ζωής;
7. Βρέστε από το κείμενο και υπογραμμίστε τις προτάσεις που δείχνουν:
 - Ότι οι μεγάλοι ήταν ανήσυχτοι και στεναχωρημένοι
 - Ότι οι Τούρκοι άρχισαν την εισβολή στο νησί.